

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 156/20
Λουξεμβούργο, 8 Δεκεμβρίου 2020

Απόφαση στην υπόθεση C-584/19
Staatsanwaltschaft Wien κατά Α. κ.λπ.

Σε αντίθεση με το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, η ευρωπαϊκή εντολή έρευνας μπορεί να εκδοθεί από την εισαγγελία κράτους μέλους η οποία είναι εκτεθειμένη στον κίνδυνο να υπόκειται σε οδηγίες παρεχόμενες ως προς συγκεκριμένη υπόθεση από την εκτελεστική εξουσία

Τα θεμελιώδη δικαιώματα του προσώπου το οποίο αφορά η ευρωπαϊκή εντολή έρευνας προστατεύονται επαρκώς τόσο κατά το στάδιο της έκδοσής της όσο και κατά το στάδιο της εκτέλεσής της σε άλλο κράτος μέλος

Η Staatsanwaltschaft Hamburg (εισαγγελία Αμβούργου, Γερμανία) κίνησε ποινική έρευνα σε βάρος του Α. και διαφόρων άγνωστων προσώπων για απάτη. Υπάρχουν υπόνοιες ότι τον Ιούλιο του 2018 τα πρόσωπα αυτά, χρησιμοποιώντας δεδομένα τα οποία απέκτησαν παράνομα, πλαστογράφησαν 13 τραπεζικές εντολές μεταφοράς χρημάτων με αποτέλεσμα πιθανή μεταφορά ποσού περίπου 9 800 ευρώ σε τραπεζικό λογαριασμό που είχε ανοιχθεί στο όνομα του Α. σε αυστριακή τράπεζα. Τον Μάιο του 2019, στο πλαίσιο της ανάκρισης που διατάχθηκε για την υπόθεση αυτή, η εισαγγελία του Αμβούργου εξέδωσε ευρωπαϊκή εντολή έρευνας¹, την οποία διαβίβασε στη Staatsanwaltschaft Wien (εισαγγελία Βιέννης, Αυστρία) και με την οποία ζήτησε να της κοινοποιηθούν αντίγραφα των δελτίων κίνησης του επίμαχου τραπεζικού λογαριασμού για το κρίσιμο χρονικό διάστημα. Πλην όμως, κατά τον αυστριακό κώδικα ποινικής δικονομίας, η αυστριακή εισαγγελία δεν μπορεί να διατάξει ένα τέτοιο ερευνητικό μέτρο χωρίς τούτο να έχει εγκριθεί από δικαστική αρχή. Επομένως, στα τέλη Μαΐου του 2019, η εισαγγελία της Βιέννης ζήτησε από το Landesgericht für Strafsachen Wien (πρωτοβάθμιο περιφερειακό δικαστήριο ποινικών υποθέσεων Βιέννης, Αυστρία) να εγκρίνει το εν λόγω ερευνητικό μέτρο.

Το δικαστήριο αυτό, καθότι διαπίστωσε μεταξύ άλλων ότι, κατ'εφαρμογήν του γερμανικού οργανισμού περί δικαστηρίων, η εισαγγελία του Αμβούργου μπορεί να λαμβάνει οδηγίες, ακόμη και ως προς συγκεκριμένη υπόθεση, από τον Justizsenator von Hamburg (Υπουργό Δικαιοσύνης του Αμβούργου, Γερμανία), διερωτήθηκε αν έπρεπε να εκτελεστεί από τις αυστριακές αρχές η εν λόγω ευρωπαϊκή εντολή έρευνας. Πιο συγκεκριμένα, διερωτήθηκε σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής, στο πλαίσιο της οδηγίας περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας, της πρόσφατης νομολογίας του Δικαστηρίου που αφορά την έννοια της «δικαστικής αρχής έκδοσης» ενός ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (ΕΕΣ)² κατά την απόφαση-πλαίσιο 2002/584³. Κατά συνέπεια, το εν λόγω δικαστήριο αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα ζητώντας να διευκρινιστεί αν η εισαγγελία κράτους μέλους συνιστά «δικαστική αρχή» αρμόδια να εκδώσει ευρωπαϊκή εντολή έρευνας, κατά την έννοια της οδηγίας αυτής, παρά το γεγονός ότι είναι εκτεθειμένη στον κίνδυνο να

¹ Η ευρωπαϊκή αυτή εντολή έρευνας εκδόθηκε κατά την οδηγία 2014/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας σε ποινικές υποθέσεις (ΕΕ 2014, L 130, σ. 1) (στο εξής: οδηγία περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας).

² Αποφάσεις της 27ης Μαΐου 2019, ΟΓ και ΡΙ (Εισαγγελίες του Lübeck και του Zwickau) (C-508/18 και C-82/19 PPU, σκέψη 90), και ΡΦ (Γενικός εισαγγελέας της Λιθουανίας) (C-509/18, σκέψη 57): βλ. επίσης το ΑΤ αριθ. 68/19. Στη σκέψη 90 της προμνημονευθείσας αποφάσεως ΟΓ και ΡΙ (Εισαγγελίες του Lübeck και του Zwickau), σχετικά με τους Γερμανούς εισαγγελείς, το Δικαστήριο έκρινε κατ'ουσίαν ότι η έννοια της «δικαστικής αρχής έκδοσης», κατά την απόφαση-πλαίσιο 2002/584, δεν περιλαμβάνει τις εισαγγελίες κράτους μέλους οι οποίες είναι εκτεθειμένες στον κίνδυνο να υπόκεινται, άμεσα ή έμμεσα, σε εντολές ή οδηγίες, σε συγκεκριμένη υπόθεση, εκ μέρους της εκτελεστικής εξουσίας στο πλαίσιο λήψεως αποφάσεως σχετικής με την έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

³ Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (ΕΕ 2002, L 190, σ. 1) (στο εξής: απόφαση-πλαίσιο περί του ΕΕΣ).

υπόκειται σε οδηγίες ή σε εντολές παρεχόμενες ως προς συγκεκριμένη υπόθεση από την εκτελεστική εξουσία στο πλαίσιο της έκδοσης μιας τέτοιας εντολής.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Το τμήμα μείζονος συνθέσεως του Δικαστηρίου κρίνει ότι οι έννοιες της «δικαστικής αρχής» και της «αρχής έκδοσης», κατά την οδηγία περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας, περιλαμβάνουν τον εισαγγελέα κράτους μέλους ή, γενικότερα, την εισαγγελία κράτους μέλους, τούτο δε ακόμη και αν οι αρχές αυτές τελούν σε σχέση νομικής εξαρτήσεως έναντι της εκτελεστικής εξουσίας του εν λόγω κράτους μέλους, σχέση η οποία τους εκθέτει στον κίνδυνο να υπόκεινται, άμεσα ή έμμεσα, σε εντολές ή σε οδηγίες παρεχόμενες ως προς συγκεκριμένη υπόθεση από την εκτελεστική εξουσία κατά την έκδοση ευρωπαϊκής εντολής έρευνας.

Συναφώς, το Δικαστήριο επισημαίνει προκαταρκτικώς ότι, κατά την οδηγία αυτή, μια ευρωπαϊκή εντολή έρευνας μπορεί να εκτελεστεί μόνον αν η αρχή που την εξέδωσε συνιστά «αρχή έκδοσης»⁴ και ότι, όταν μια τέτοια εντολή εκδίδεται από άλλη αρχή έκδοσης και όχι από δικαστή, δικαστήριο, ανακριτή ή εισαγγελέα που έχει αρμοδιότητα επί της συγκεκριμένης υποθέσεως, πρέπει να επικυρωθεί από «δικαστική αρχή» πριν διαβιβασθεί προς εκτέλεσή της σε άλλο κράτος μέλος.

Κατόπιν της διευκρίνισεως αυτής, το Δικαστήριο επισημαίνει καταρχάς ότι, σε αντίθεση με τα διαλαμβανόμενα στην απόφαση-πλαίσιο περί του ΕΕΣ, η οποία κάνει λόγο για «δικαστική αρχή έκδοσης» χωρίς να διευκρινίζει ποιες αρχές εμπίπτουν στην έννοια αυτή, στην οδηγία περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας ο εισαγγελέας περιλαμβάνεται ρητώς μεταξύ των αρχών οι οποίες, όπως ο δικαστής, το δικαστήριο ή ο ανακριτής, νοούνται ως «αρχή έκδοσης»⁵. Επιπλέον, το Δικαστήριο αναφέρει ότι, στην οδηγία αυτή, ο εισαγγελέας περιλαμβάνεται επίσης μεταξύ των «δικαστικών αρχών» οι οποίες έχουν την εξουσία να επικυρώνουν ευρωπαϊκή εντολή έρευνας πριν από τη διαβίβασή της στην αρχή εκτέλεσης, στην περίπτωση που η εντολή έχει εκδοθεί από άλλη αρχή έκδοσης και όχι από δικαστή, δικαστήριο, ανακριτή ή εισαγγελέα με αρμοδιότητα επί της συγκεκριμένης υποθέσεως⁶. Διαπιστώνεται ότι, στην εν λόγω οδηγία, ο χαρακτηρισμός του εισαγγελέα ως «αρχής έκδοσης» ή ως «δικαστικής αρχής» δεν εξαρτάται από την απουσία σχέσεως νομικής εξαρτήσεως του έναντι της εκτελεστικής εξουσίας του κράτους μέλους στο οποίο ασκεί τα καθήκοντά του.

Εν συνεχεία, το Δικαστήριο τονίζει ότι η έκδοση ή η επικύρωση ευρωπαϊκής εντολής έρευνας υπόκειται σε διαδικασία και σε εγγυήσεις διαφορετικές από εκείνες που διέπουν την έκδοση ΕΕΣ. Επισημαίνει ιδίως ότι, βάσει της οδηγίας περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας, ο εισαγγελέας που εκδίδει ή επικυρώνει μια τέτοια εντολή πρέπει να λαμβάνει υπόψη την αρχή της αναλογικότητας και τα θεμελιώδη δικαιώματα του προσώπου το οποίο αυτή αφορά και ότι η εν λόγω εντολή πρέπει να μπορεί να προσβληθεί αποτελεσματικά με ένδικο μέσο τουλάχιστον ισοδύναμο με εκείνο που παρέχεται στο πλαίσιο αντίστοιχης εθνικής διαδικασίας. Το Δικαστήριο τονίζει επιπλέον τη δυνατότητα που παρέχει η οδηγία αυτή στην αρχή εκτέλεσης και, γενικότερα, στο κράτος εκτέλεσης να μεριμνά, μέσω διαφόρων μηχανισμών, για την τήρηση της ως άνω αρχής και των θεμελιωδών δικαιωμάτων του προσώπου το οποίο αφορά η εν λόγω εντολή. Το Δικαστήριο καταλήγει επομένως στο συμπέρασμα ότι, τόσο κατά το στάδιο της έκδοσης ή της επικύρωσης όσο και κατά το στάδιο της εκτέλεσης μιας ευρωπαϊκής εντολής έρευνας, η οδηγία περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας περιλαμβάνει ένα σύνολο εγγυήσεων οι οποίες διασφαλίζουν την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων του προσώπου το οποίο αφορά η εντολή.

Τέλος, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο σκοπός που επιδιώκει μια ευρωπαϊκή εντολή έρευνας είναι διαφορετικός από τον σκοπό που επιδιώκει ένα ΕΕΣ. Ειδικότερα, ενώ το ΕΕΣ αποσκοπεί στη σύλληψη και στην παράδοση προσώπου που καταζητείται για την άσκηση ποινικής δίωξης ή για την εκτέλεση ποινής ή μέτρου στερητικών της ελευθερίας, η ευρωπαϊκή εντολή έρευνας αποσκοπεί, από την πλευρά της, στην εκτέλεση ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων ερευνητικών μέτρων με στόχο τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων. Συνεπώς, μολονότι ορισμένα από αυτά

⁴ Κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο γ', της οδηγίας περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας.

⁵ Αυτό προβλέπει το άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο i, της οδηγίας περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας.

⁶ Αυτό ορίζει το άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο ii, της οδηγίας περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας.

τα ερευνητικά μέτρα ενδέχεται να είναι παρεμβατικά, η ευρωπαϊκή εντολή έρευνας δεν θίγει εντούτοις, σε αντίθεση με το ΕΕΣ, το δικαίωμα στην ελευθερία του προσώπουτο οποίο αφορά η εντολή.

Τέλος, κατά το Δικαστήριο, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των διαφορών αυτών μεταξύ της αποφάσεως-πλαίσιου περί του ΕΕΣ και της οδηγίας περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας, η ερμηνεία που έγινε δεκτή στις πρόσφατες αποφάσεις του⁷, σύμφωνα με την οποία η έννοια της «δικαστικής αρχής έκδοσης», κατά την εν λόγω απόφαση-πλαίσιο, δεν καλύπτει τις εισαγγελίες κράτους μέλους οι οποίες είναι εκτεθειμένες στον κίνδυνο να υπόκεινται σε οδηγίες παρεχόμενες ως προς συγκεκριμένη υπόθεση από την εκτελεστική εξουσία, δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής στο πλαίσιο της οδηγίας περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της.

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

⁷ Αποφάσεις OG και PI (Εισαγγελίες του Lübeck και του Zwickau) και PF (Γενικός εισαγγελέας της Λιθουανίας), βλ. υποσημείωση 2.